

Fredagsmorgon

DET KÄNNES INTE bra den här fredagsmorgonen. Jag har stängt av radion. För närvarande är inte kriget inne i det här lilla sovrummet, men det har alla fall bränts in i min själ efter en lång morgons krigsrapporter från ett anfällt mot Israel, och rapporter om bombplan i vägar över olika mål i Irak.

Det här skall stå att läsa måndagen den 28 januari, alltså över en vecka till dess. Hur ser det då ut i världen? Den som läser det här vet.

Jag har de här två föregående dagarna varit nästan fixerad vid ordet MAKT. Den som har makt gör som han vill. Är det två som har makt blir det lätt konfrontation.

Makt: jag tänker på när jag spände två hästar för plogen om morgonen en gång i ungdomen. Två hästar framför en plog eller en tung dragvagn kallades i min ungdom för en "makt", pluralis "makter". Två stora sebra ardennerhästar, med länderna svällande av muskler var i mina händer en "makt" på den tiden, men en fredlig makt, som bröt den hårda vallen med plogens hjälp. En bonde som hade två hästar ägde en "makt". På smågårdarna runt omkring hade man i regel endast en häst, eftesom "den åt för två kor". Den som bara hade en häst var i underläge både när det gällde plöjning och andra körslor. Ibland måste han be om "hästhjälp" för att klara sig.

Vilken fredlig "makt"!

DE HÄR FREDAGSMORNINGEN vill jag helst skjuta skrivmaskinsbordet bortom sänggaveln, där den brukar stå när skrivmaskinen inte används. Men jag vill samtidigt skriva en måndagstext. Två viljor står i strid mot varandra.

Jag skall försöka undvika den gamla klischené om att "livet måste gå vidare" och berättar om Simon, en medelålders ungkarl som bodde i ett litet samhälle norrut i Bohuslän. Han hade en jättes kraft och ett barns godmodiga hjärta, en underligt makt över människorna i samhället. Det kunde handa rätt allvarliga saker och den lilla klene fjärdingsmannen tillkallades, ty han kunde ju inte få göra alldeles som han ville, denne Simon.

Men fjärdingsmannen inställde sig aldrig: "det är ingen idé att ta honom, han nyktrar snart till". Fjärdingsmannen vägrade inte, han visste att han skulle få en ordentlig omgång och bli till åtlöje. Simon hade makten och fjärdingsmannen var maktlös och han visste att livet i det lilla samhället fungerade bäst om Simon hade makten, och i realiteten var det så. I nykter tillstånd höll Simon reda på den busiga ungdomen och ingrep gärna där han såg att orättvisor begåts. Han var något av en halvgud i byden för sin styrka och sitt goda hjärtas skull.

Simon brukade aldrig sin makt annat än i beldagliga undantagsfall och då påstods det alltid att "det var en olycka". Det var aldrig han som började, menade man och det menade också fjärdingsmannen, som alltid lyckades hålla sig väl med honom.

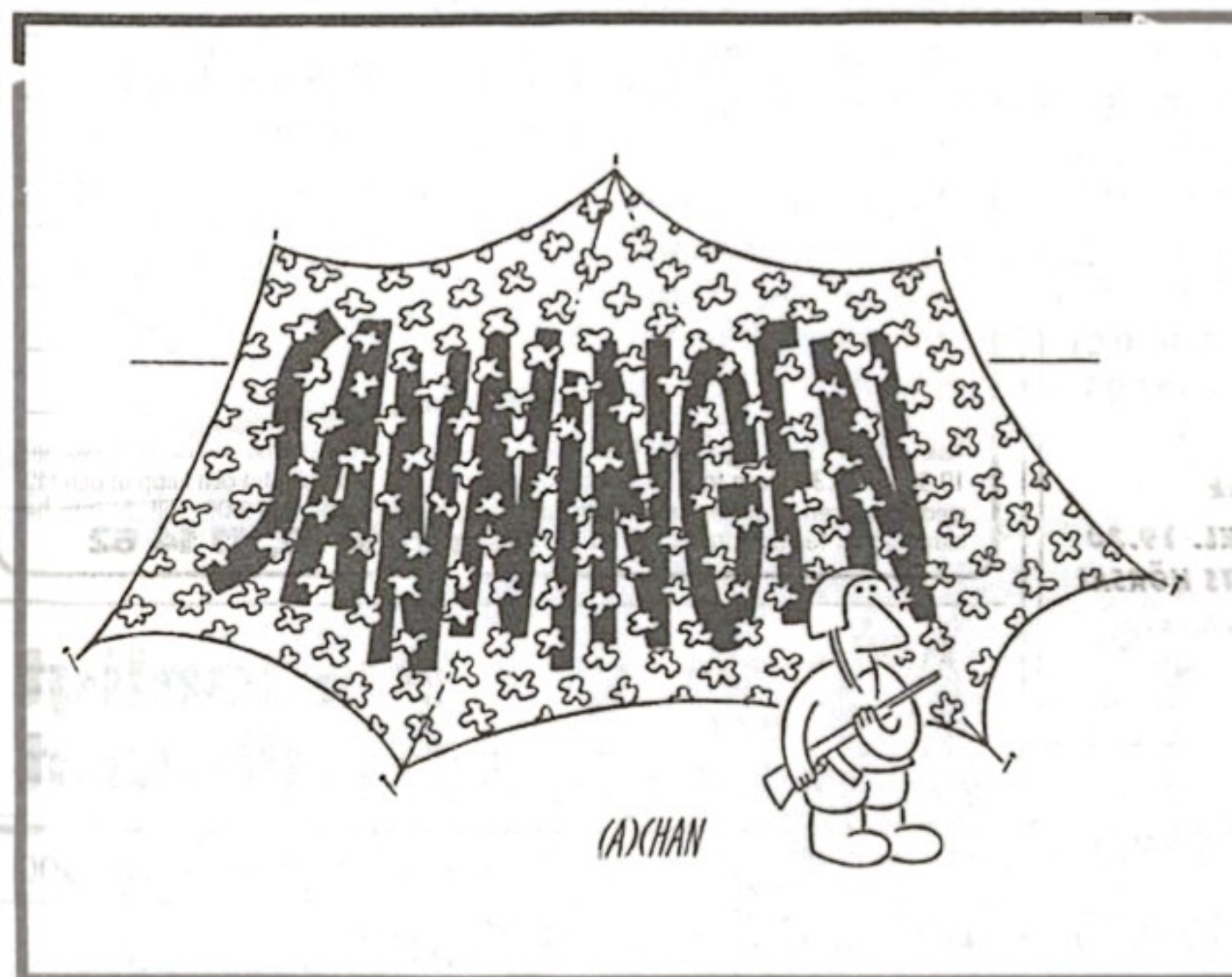
DET ÖVERVÄLDIGANDE antalet av oss har ingen makt och det skall vi nog vara glada för, ty människor som Simon är det ont om.

Har man makt vill man gärna visa den, oftast i överkant. Den vanlige lille bygdnsarbetaren på ett bygge kan bli maktgalen bara för att han upphöjts till åttendelsbas.

Den här fredagsmorgonen är grå. Diset silar genom ekens grenar utanför fönstret och gatan blänker vått. Kråkor och mäsar samsas om utrymmet på skolans tak mitt emot.

Det är nog en helt vanlig fredagsmorgon för de flesta.

Men Irak har i alla fall anfällt Israel.

Brev till Vg

Värderade Vg
Jag vill på detta sätt komplettera den lite torftiga beskrivningen av den mycket trevliga nötväcken (Världens Gång den 14 januari 1991).

För den som vill skaffa lite närmare bekantskap med nötväcken och andra fåglar vill jag rekommendera "Livet kring ett fågelbord" av Bengt Henryson/Håkan Ljung.

En annan bok är skriven av vår mesta fågelkännare, Björn von Rosen. Den heter "Samtal med en nötväcka" (Litteraturfrämjandet 1984).

I denna bok skildrar von Rosen en mycket fin bekantskap med en nötväcka som varade i nio och ett halvt år. Hans skildring är så detaljrik och fin att man fascineras av att så mycket personlighet kan finnas hos denna lilla trevliga fågel.

ALLAN B

BONDE SVARAR:
Signaturen Allan B ska ha tack för sitt brev. Tack även till andra snälla brevskrivare för påpekandet att Björn von Rosen skrivit en fin bok om nötväcker.

Tack även till min hustru som djupt indignerad tog fram boken ur bokhyllan därhemma och beskade den i bordet med orden: "Det är ju en jättekänd bok, visste du inte det? Du har ju till och med gått och köpt den en gång!"

Jag förstår att jag gjort en oförläglig blunder genom att antyda att nötväckornas präktighet är så stor att fåglarna kan betraktas som riktiga träkmän.

Heder åt Nötväckans Vänner som så snabbt reagerat på denna ornitologiska hädelse.

BONDE

Fler Saddam
TRE MALAYSISKA barn har av sina föräldrar ansetts värddiga namnet Saddam Hussein sedan kriget vid Persiska viken bröt ut för en vecka sedan, meddelar en talesman för BB-avdelningen vid allmänna sjukhuset i Kuala Lumpur. Sedan den 16 januari har däremot inte ett enda barn döpts till Georg Bush, tillade han.

Klyh, klyh

I FORNA TIDERS medicinska läror gjordes en koppling mellan saker och tings utseende och dess förmåga att kunna verka mot olika sjukdomar.

Möjligen kan detta vara orsaken till att man på sina håll i Sverige, Norge och Tyskland använt grönölingar som medicin mot gulst.

Enligt Carl-Herman Tillhagens bok om fåglarna i folktron sköt naturligtvis sällan man får tillfälle att studera den på riktigt nära håll. Oftast ser man ju grönölingar snabbt flyga iväg över någon hage och i bland trädstammarna i en dunge och då är det sällan tid till några detaljstudier.

På nära håll syns förutom den gröna och gula färgen också det röda på huvudet och den svarttröda masken runt näbbrot och öga.

Grönölingar gillar myror och har för vana att plundra myrstackar. Boet brukar läggas i aspar som grönölingen hugget ett lämpligt bohål. Enligt Erik Rosenberg (Fåglar i Sverige) beskriver till exempel grönölingens läte som klyh klyh kly kly kly. Spillkråkans sång skriver han: kly kly kly kly.

Roger Tory Peterson (Europas Fåglar) tycker att grönölingens läte ska skrivas klyck-klyck-klyck medan spillkråkan tillskrivs kvi kvi kvi.

Vem som har mest rätt får var och en själv avgöra.

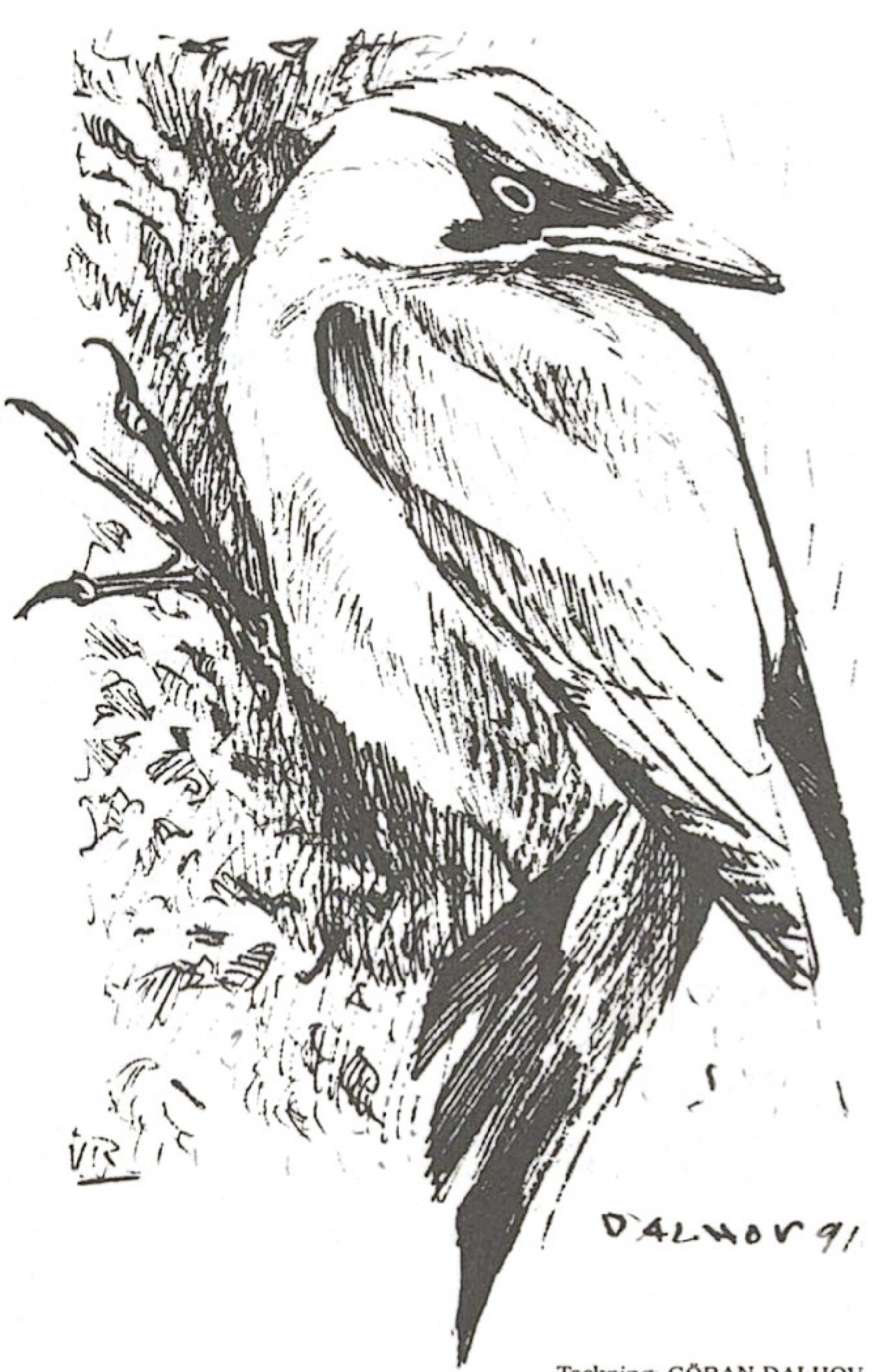
BONDE

Veckans pausfågel

man ett lämpligt antal grönölingar som hängdes upp på tork i väntan på att någon behövde ett medel mot sjukdomen. Det man använde var grönölingens kött, men även de gulgröna fjädrarna ansågs vara verksamma. I Tyskland ansågs också pulvriserat grönölingsskött vara bra mot njursten.

Nu är kanske inte gulst det första man tänker på när man får syn på en grönöling. Hackspetten är mer grön än gul även om fågelns övergump ofta ger ett gultaktigt intryck.

Grönölingen är egentligen en mycket vacker fågel men det är

Teckning: GÖRAN DALHÖV

Frid och fröjd

GRÅA vinterdimmor svepte in höjderna ovan Flunterns kyrkogård i Zürich, som denna januari dag var klädd helt i vitt: Snön låg på träden, på buskarna, på gravarna och förvisso också på James Joyce, där han satt, som alltid blickande västerut, mot Dublin hållande i sin högra hand en öppen bok.

Denna januari dag låg ännu kvar vid Joyces sida tre delvis snötäckta praktfulla kransar, ditlagda den 13 januari, dvs precis ett halvsekel efter James Joyces död, den 13 januari 1941.

DE MAGNIFIKA kransarna var ditlagda av James Joyce-stiftelsen i Zürich, av Dublins borgmästare och av Joyces ende kvarlevande ättling i rakt nedstigande led, sonsonen Stephen James Joyce, och hans maka Solange.

Skulptören Milton Hebalde levande staty av James Joyce skyddas liksom av en ganska högvuxen buske å ena sidan, men ett forskande öga upptäckte denna januari dag att något låg i den uppslagna bok som författaren håller uppslagen. Efter att ha avlägsnat snön kunde man hitta ett litet kartonnerat papper, på vilket någon skrivit: "May James & Nora rest i Peace through Jesus".

Vände man på bladet, hittade man ett citat från den Helige Franciscus, som avslutades med dessa tänkvärda ord: "det är genom att dö som vi föds till evigt liv". Budskapet kom från Roscommon, Irland, och Divine Word Missionaries där. Eget nog hade någon lagt en cigarett mellan fridsönsknigen och orden "From Ireland". Säreget nog låg på marken, just under boken, ännu en cigarett, lagd på en liten grankvist vars barr stack upp genom snön.

Tar man så ett steg tillbaka från den yppigt växande busken, råkar man på en på marken placerad flat sten, som anger födelse- och dödsdata på inte bara James Joyce utan även hans hustru Nora och hans son Georgio (här kallad George), vilka dog 1951 respektive 1976. Evda dottern, Lucia Joyce, som avled 1982, ligger ännu så länge inte hos "de sina" utan i England där hon dog.

NÄR MAN vandrar bort från den åt Joyce helgade platsen en stilla, lätt vintrig januari dag i året 1991, ler man en smula åt den lilla skylt som vid en krök visar, var man ska gå för att komma till JAMES JOYS, dvs JAMES FRÖJDER, en felsekrivning som skulle ha glatt den gode skämtaren James Joyce och som får en sann joysean att erinra sig de fröjder han upplevt i samvaro med den store ordmågikern i hans fåtaliga verk. I Zürich kan man få njuta av dem i James Joyce-Stiftungens lokaler i Augustiner-gasse, en gata vars namn diskret tycks hänсыfta på James Joyces "mellannamn", som var Augustine.

JOHANNES HEDBERG

FRUKOST FLÅTAN

BUDSKAP
E
M
E
L
O
G
E
D
E
M
L
U
P
A
R
A
O
U
L
P
A
R
N
E
V
A
G
L
U
G
G
A
R
E
D
I
A
K
O
I
D
E
L
L
T

VÅGRÄTT: 1. Tillgiva 8. Kusten runt Öresund 9. Görs av vitklädd skara 10. Är Gyllenhammar 11. En befrielsefront 12. Medel i Bukarest 13. Behagfullt inom musiken 15. Prefix till ram 16. I mitten på Etna 17. Vålrad 19. Gas med sol 21. Böna 22. Av läder eller gummi.

LODRÄTT: 1. Formuleras 2. Blåaktig sommarföreteelse i havet 3. Hjorddjursföda 4. Hallucinationer som ger synvilla 5. I sillmagen 6. Kländer 7. Flicka och kanske klänning hon bär 12. Nyans 14. Nödvändighet 18. Rättesnöre på arbetsplatsen 20. Bräcklig.

Den yttersta upplevelsen

DEN JAPANSKE författaren Yukio Mishima, sa sig sträva efter att bemästra sin egen död. Genom att följa medvetandet till dess yttersta gräns, ville han upptäcka en punkt där det medvetna övergår i det undermedvetna. Detta skulle ge existensen dess första och enda möjliga bekräftelse, genom att sluta den logiska klyftan mellan intellekt och varande.

Mishimas uppväxt är ett klassiskt exempel för en psykologisk studie: fram till 12-årsåldern spenderade han nästan all tid i ett litet mörkt rum tillsammans med sin halvgalna farmor, som ville "beskydda" sitt barnbarn från världens och, som hon uttryckte det, föräldrarnas ondska. De senare skydde farmoderns makt och såg passivt på hur sonens växte upp till ett vekt och sjukligt barn, som mestadels skulle sitta och vaka — utan lek och leksaker — vid den gamles säng.

Han skriver senare att han som ung, uteslutande identifierade och definierade sig själv genom ord och dess sanningar, varandet — köttet — sattes alltid sekundärt. Tids nog säger han sig inse

Yukio Mishima

att det finns saker som inte kan uttryckas i ord och som övergår det skrivna språket. Detta kallar han det praktfulla köttets språk och skriver: "När inget annat finns kvar som kittlar din fantasi, då finns bara döden."

Mishimas första steg mot denna den yttersta upplevelsen, var att bygga upp sin kropp intill perfektion genom intensiv kroppsskulptur och japanska försvarskonster som kendo och karate. Samtidigt byggde han, i stort sett med egna medel intjänade från hans storsäljande böcker, upp sin egen lilla armé som skulle försvara och bevara de gamla kejserliga idealen enligt traditionell samurai-etik.

Och så i november 1970 begick han seppuku, rituellt självmord, tog sitt liv och fick om möjligt uppleva den slutgiltiga enheten innan han blev dekapiterad av några (!) av sina mest lojala följeslagare. Han hade misslyckats med att övertala självförsvarsstyrkorna, dåvarande Japans enda militära styrkor, att göra myteri och slå sig ihop med hans grupp, och aktivt försvara Japan mot det degenererande västerländska inflytandet.

till den handling som enligt Mishima var av betydelse: Att bemästra och uppleva sin egen död.

Vad man än tycker om dessa idéer, kvarstår det faktum att både Mishima och Kawabata är intressanta författare.

Kawabata skriver på ett mycket återhållsamt sätt — i centrum står förhållandet mellan män och kvinnor, mellan det traditionella och det nya, alltid med Japan som skådeplats; hans sätt att beskriva det ambivalenta mänskliga sinnet är helt enkelt mästerligt.

Trots sina extrema deklamationer, och trots att hans handlingar går till ytterligheter, är Mishima den litterärt mer traditionelle. Hans utomordentliga språkbehandling och hans rikt utsmykning och ofta långdragna utläggningar, väver in och för fram hans idéer. I "The Sea of Fertility" vandrar en ung mans själ vidare genom olika kroppar, likt ett instängt djur som skriker efter frihet.

De två våra bortgångna, men Mishima och Kawabata lever i allra högsta grad vidare i litteraturen.

CLAES NORDENSKIÖLD

Modesty Blaise - gäst i G-P

av Peter O'Donnell och Jim Holdaway

Trollkarlen från Id

Hagbard

Blondie

Fox Trot

Kvast-Hilda

Ernie

Kalle och Hobbe

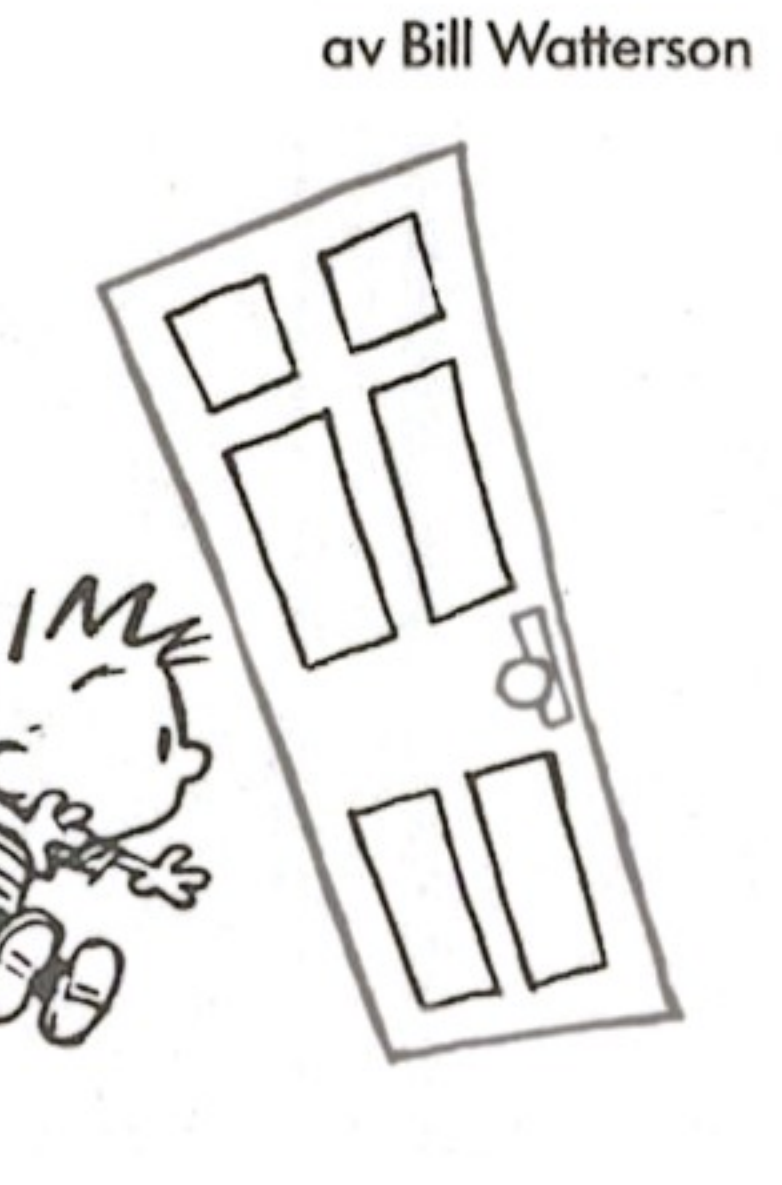
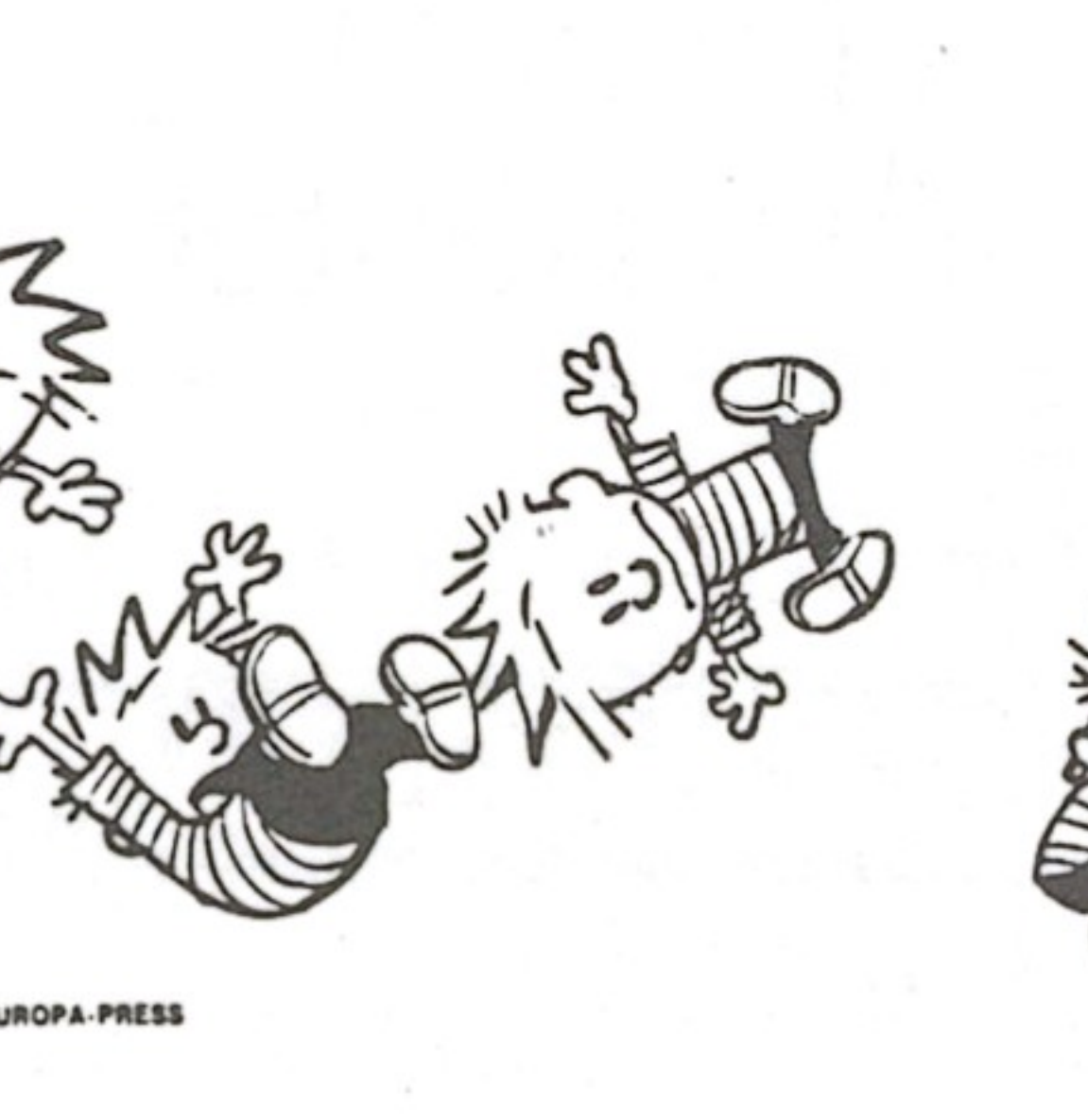
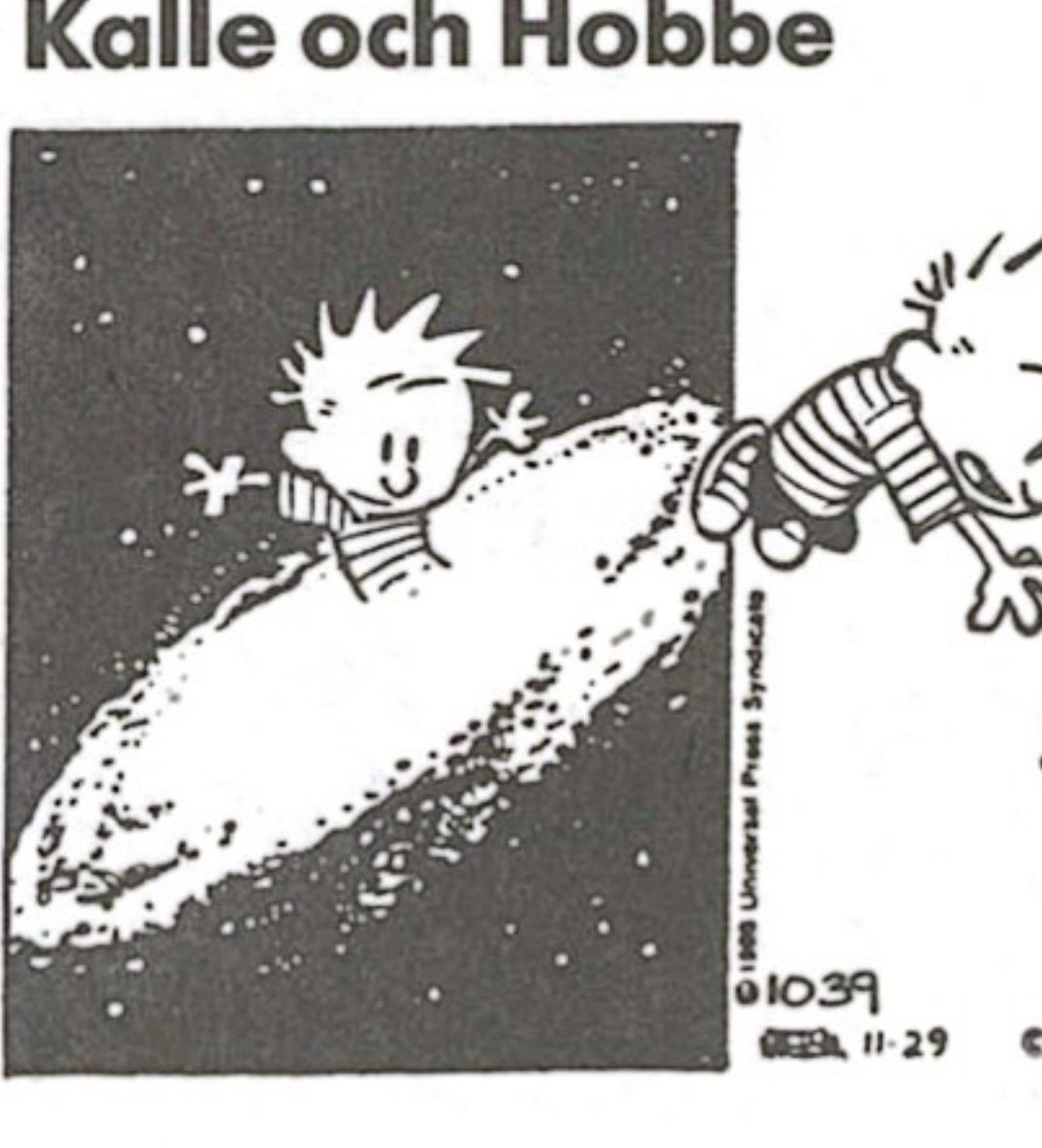

Fler Saddam

Modesty Blaise - gäst i G-P

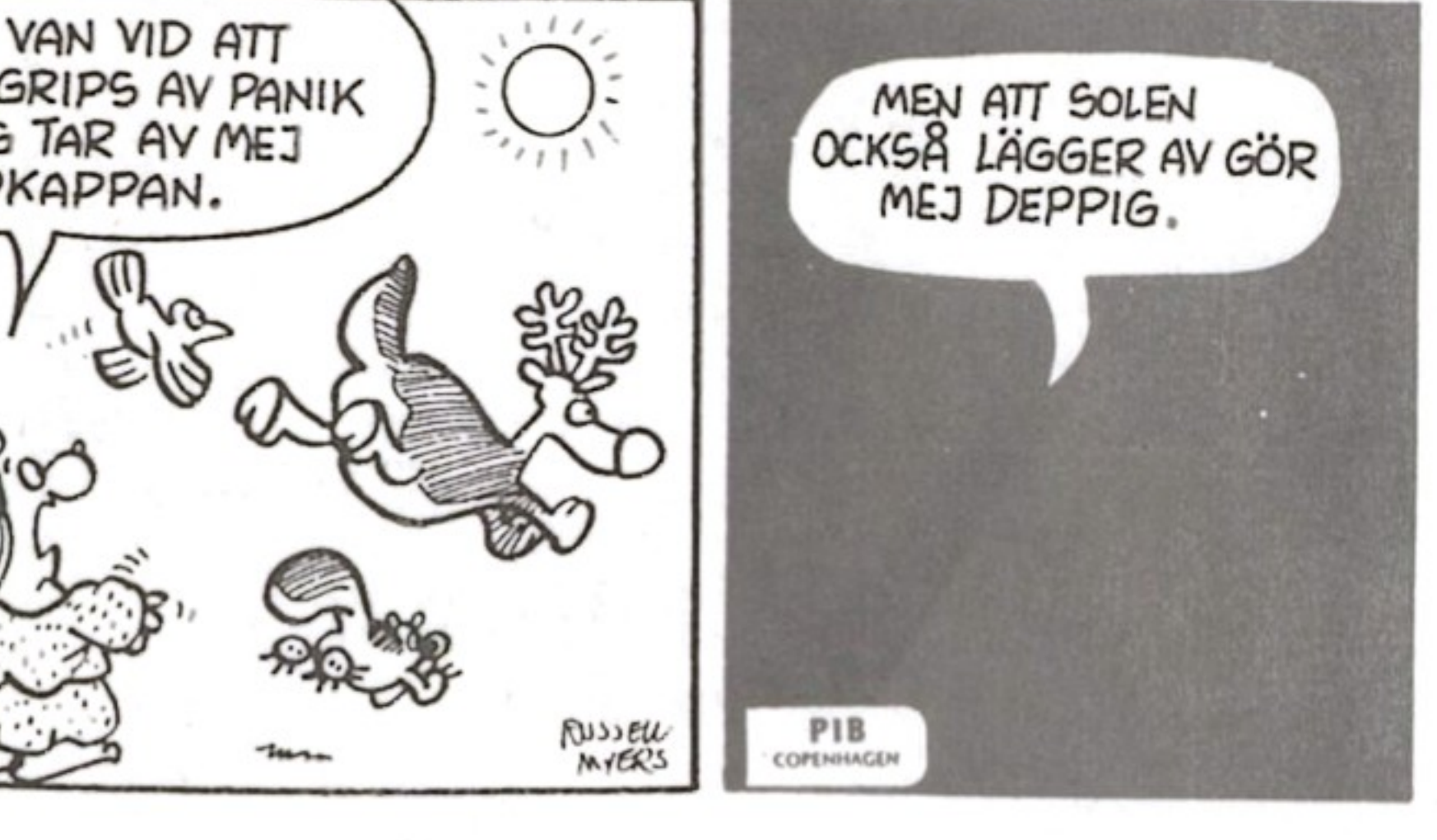
av Peter O'Donnell och Jim Holdaway

Trollkarlen från Id

Hagbard

Blondie

Fox Trot

Kvast-Hilda

